- အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်သူ၏အမှာ ---------- ၇
- ဆိုင်းမြန်းချိန် (သို့မဟုတ်) တွေးတဲ့အရပ်ညာရှင် ---------- ၉
- ဆွန့်ဇုဏ်ဘဝ ---------- ၁၂
- အခန်း(၁) တွက်ချက်ခြင်း ---------- ၂၀
- အခန်း(၂) စီမံခြင်း ---------- ၃၃
- အခန်း(၃) မဟာရူးထာ ---------- ၄၈
- အခန်း(၄) ဘံစစ်ဗေဒါအား ---------- ၅၈
- အခန်း(၄) ပွဲစည်းပုံ ---------- ၆၅
- အခန်း(၆) အားသာချက်နှင့် အားနည်းချက်များ ---------- ၇၃
- အခန်း(၇) စစ်လှုပ်ရှားကစားခြင်း ---------- ၈၀
- အခန်း(၈) ဖွဲ့ပြရမယ့် အချက်တိုးချက် ---------- ၈၈

မာတိကာ

- အခန်း(၉) စစ်ချီခြင်း ---------- ၉၆
- အခန်း(၁၀) ပေါ်ပြင်အင်းအထား ---------- ၁၀၄
- အခန်း(၁၀) ဂန္ဓတင်ပေါ်ပြင်အခြေအနေကိုလျှိုး ---------- ၁၁၂
- အခန်း(၁၂) မီးခြင်းတိုက်ခိုက်ခြင်း ---------- ၁၂၄
- အခန်း(၁၃) ထောက်လှမ်းရေး ---------- ၁၂၈

အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်သူ၏အမှာ

ရေးဆလေ့လျှိုးနယ်အများရေး၊ မြန်မာ့ဒေသမှာ ဝေါ့ဟန်ကျောင်းမယားက ပေးထားတဲ့ စစ်အထိ စစ်သည် လှသေနိုင်၏ ပေါ်ထွက်ပေရသော အစိတ်အတိုင်းတစ်ခု ဖြစ်ခဲ့နဲ့သည်။ စစ်အထပ်ထပ်သည်လည်း အတိတ်နဲ့ ပစ္စုပ္ပန်ကာလမှာ လေနန်ရေ့ပေရဲ့ လှသားများ၊ နိုင်ငံများ အကြား စီတိပ်ဝင်အပ် ရပ်တန်ယသွားခေသော ဘာသာရေးခြေခေနဲ့သည်။ ဟိုးအတိတ်မှ ယခုခေတ်အထိ ဖြတ်ညည်းမဲ့ ဂျင်ဂျစ်ခန့်နဲ့ အလက်ခန့်ကိုဘုံသိုသော အတိတ်စစ် သုရဲကောင်းများ၊ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်၏ သုရဲကောင်းတစ်ယောက်ဖြစ်သော ဝိုလ်ဒျွပ်ဆင်ကိ ကလပ်မက်အသား၊ ကျွန်ပ်တို့များကိုရောက်တွင် ဗိုလ်ကိုကသော ဗိုလ်ချုပ်ခန့်ပန်ကျော်ကျို ကောဂ(ပင်လယ်ကွေးစပ်ဖြစ်အောင်နိုင်သ)အထိ အကူပေးသောတို့က သုတိုက်ပလည်းစကား အသွတ်၏တိုက်ပွဲများကိုလည်းကောင်း အမှတ်ရနေကြောင်းဖြစ်သည်။

တရုတ်ပြည်၌ "စစ်ချောက်" "စစ်အတတ်" ဟူသော ကဗျာကြီးကြာမဲ့ချည်ဖြင့် "ဆွန့်ဇု" ၏ အယူဝါသည် စီတဲ့ပြ ယေပေးမဲကောချမြဲခြင်း၏ ရေစီတက်ပေယေပြီ (၃၇၅-၂၁၀) အတွင်း ရှင်သန်ခဲ့သော တရုတ်စစ်ရေးပြုနိုင်ခဲ့ပြီး ဝေါ့ဟန်ရိပ်ရှိ "ဆီးအင်ဘုံ" ကျောင်းသည် ဝေါ့ဟုကေသော ဘုရားရှင်၏ ထပ်ရှည်ကျောင်းနေသည်မှာ တရုတ်ပြည်တွင်ပဌာဝေး ကျမ္ဘာနိုင်ငံအနဲ့ အပြားပင် ဖြစ်သည်။

လွန်ခဲ့သော နှစ် ၂၃၀ ကျော်ခန့်က ရေသားခဲ့သော ဆွန့်ဇု၏ "စစ်အတတ်ပညာ" ကျမ်းမှာ ကမ္ဘာ့ဝိုးအစေတမ်းရေးတွေ့ရသော စစ်ချုပ်အကျမ်းဖြစ်သည်။ တရုတ်စာလုံးဖွဲ့ဝေပြီး ထီကုံးထားသော စစ်အတတ်ပညာကျမ်းသည် စစ်အောင်နိုင်ခြင်း၏ လျှို့ဝှက်ချက်များ ခြင်း အတိပြီးဟုက်ရိုးဆိုတဲ့အချက်သည် ကမ္ဘာ့ဘုရားသခင်ရေးသားခဲ့ပြီး ဘုရားကိုယ်တိုင်ပေ ထိုကျမ်း ဦးပါဒ်ကသော နည်းမာနိ သူ့ညီတို့သည် လွန်ခဲ့သော နှစ်ခန့်ဝေးကတော့ ကောင်းကောင်းကြောက်ကဲ ဘုရားကြောင်း ဝေးကြောင်း ကရာဟိုခဲ့သော်ကို ယနေ့အရိုးနှဲ့ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပေသော စစ်ပွဲတိုင်း၏အောင်နိုင်ခြင်းများ ဖြစ်ရေသည်။

ဤကျမ်းကို ပယ်ဖြောပေရလာမှစ်ခြောင်းသည် စစ်အတတ်ကို မတတ်ခြောင်း ခြေသညည်းကို မှတ်ယူနိုင်သည်။ ယနေ့ကမ္ဘာစစ်ကတည်ကပ်ကြီးသည် သင်ခန်းစာကျောက်ချားမြဲဖြစ်ပေသည်။ ကောင်း စေ်ခြောတ်ဘေးဖြစ်လည်းကောင်း ဆွန့်ဇု၏ကျမ်းကို သုံးခဲ့ကြသည်။

အခန်းဆယ့်သုံးခန့်မြတ် အနစ်ထုတ်သမျှသည် စစ်ပွဲတို့ ဖောင်နိုင်ကြောင်းချည်လမ်း များ ဖြစ်ရန်၏ အနစ်ရှိသောအရှိသော်လည်း အကြောင်းအရာကျမ်းမြန်သည်။ စစ်နည်း ညေ့ဒေး၊ ထောက်ပို့ပံ့ပိုးကျေးကား စစ်ကျင်ထိ၁ အစ်ပလိုမေစီ၊ မြေပြင်အနေအထား၊ သုလျှိုသုံး နည်း၊ ဝေးခြင် ကျမ်းမြန်သည်။

ဤကျမ်းသည် လက်နက်တိုင်တိုက်ခွဲအကြောင်းနှင့် တိုတိုကိုင်ကိုဖောင်ကြောင်း နည်းလမ်းများ၊ ဖောင်ခြသည် ကျမ်းဖြစ်သော်လည်း ကျမ်းမှ အနစ်ရှစ်ထုတ်ခဲ့ရပြီသည်။ "စစ်ဖောင်ကြောင်းတရားသည် ဖောင်ခြလောက်သော ချောကောကြောင့် ဖြစ်သည်" ဟူသော အဆိုဖြင်သည်း ထိုအဆိုကို ခြင်းနိုင်သော စစ်ရေရှုလျှို ကမ္ဘာမှာ မရှိသေးပါ။ ထိုအဆိုကို စစ်ရေဒဿသာမ ဗီးဖုကေရှု ရလုမှတက်ဆံရေးတို့တွင်ပါ အသုံးချလာကြကြောင်း ဝေဖွန်ပ် သည်း ထိုအဆိုကား မှန်ခေနိုး။

ဤကျမ်းကို ဘာသာပြန်မှုကျမ်းပြန်သည်း အသွတ်ရာ၆၀-၉၀၀ အတွင်း (တန်ဃင်ဆောင်ခေါ) မှာပင် ဂျပန်ပြဋ် ဘာသာပြန်ခြီးသည်။ ၁၇၇၂ တွင် အနေဖက်ကမ္ဘာက ဘာသာပြန်သည်။ ပြင်သစ်လိုခြင်းသည်။ ရေစီယာနီးဘုန်းကြီး ပယ်ဒီအာမီယော (Pere Amiot) က ပြင်သစ်ဘာသာပြန်သည်။ ထိုဘာသာ၌ Art Militaire des Chinois ဟုရိုသည်။ နှင့်လီယမ်ဆီလက်ဝိန္ဒိုဟု သိရသည်။ ရဖွာဘာသာပြန်ခဲ့၏ သဘ္ဘာဝခံ၍ ဘုရားရှင်၏ ဝေဝ လွန်နမ်ရေးဟု သိရသည်။

၁၉၁၈ တွင် ဒြေတီသူစစ်ဆရာရှိ ဗိုလ်ကြီးဟီး၊ အက်ခ် ကက်ထရော (E.F. Calthrop) က ကမ္ဘာ့ဘာသာပြန်မှမှတစ်ဆင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်သည်း တရုတ်ဘာသာ မှ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ၌ တိုက်ခိုက်ပြန်ခဲ့ဟိုမှာကို ၁၉၁၀ တွင် ဝေတွန်ပြောသည် အင်္ဂလိပ်လူမျိုး ပြေတိုက်မှူး လီလျန်နယ်လင်ရင်(ပ် Lionel Giles) ၏ပြန်ဆိုချက်ခြင်းသည်း ယနေ့အထိ အကြိုးကြောင်ပန်ခဲ့ခေသည်ဖြင်သည်။ တရုတ်လူမျိုးများ ရှေ့ပြေ (Cheng Lin) နှင့် တန်ဂျီဆန့် (Tang Zichen) တို့၏ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်မှမှတ်ချက်ကိုလည်း ရိုသည်။

ဆိုင်ရစ်ရန်၏ ကာတွန်ရေပြေသရုပ်ဆော်မှုသည် သာမန်အရှင်သားမဟုတ်အား ရည်ညွှန်ယ်သည်ဖြင့် အရိုးရင်းရင်း ဖောင်ခြချက်များဖြစ်သည်း သို့သော် တိုင်ပင်ထွင် ၁၉၉၀ ဦ၌ ဟာ့ဟ်ထွက်လာသောအမေ အရပ်သားများသာမက စစ်တက်ပွဲရင်ရောပင် နှစ်သာကြောင်း သိရသည်။

Leong Weng Kam

ဆိုင်ရစ်ချန် (သို့မဟုတ်) တွေးတဲ့အနေပညာရှင်

ဆိုင်ရစ်ရန်ကို ၁၉၃၀ မှာ တိုင်ဝမ်အလယ်ပိုင်ငံ ဆောင်ဟွာခေသော မျေးဖွားခဲ့တယ်။ ငယ်ငယ်ကတည်းကဆို ဟာ့ဟ်ခေသောကိုမှာ ဝင်ယန်ချီကတွေ "ငါဟာ ဘယ်သူလဲ" "ငါဟာ ဘယ်လာ လာတာလဲ" အစရှိတဲ့ မေးခွန်းတွေကို ကိုယ့်ဟာကိုယ် မြန်မာပြန်ရင် တိတ်တိတ်ရေး တွေးနေတတ်တယ်။ ဟောအရိပ်မှာ မျေးခဲပေယ့် သူ့အခေတ် ဗြိုးယဟ်ရှင်ရေးခေတ်ကာ အတွင်းရေးမှုဖြစ်လို့ တစ်ခြားကလေးတွေ ပဝြက် ဂလင်ထဝေယာထမှာ ဝင်ကစားရတဲ့ ဝိသေသ ရောဘီးနေတော်ခဲ့ပါတယ်။ ရေးဟောင်းဆရာတော်ဘုရားသခင်နန့်ဟယ်သက်ပြီး မှတ်သားလေကတဲ့ ဆိုင်ရဲ့ လက်ရာတွေကတော့ "ဟောက်ချောသမျှ - ပေလင်ရုံ၏ယုတ္တိဗေဒ" "ကျွန်ပြုမှု ရှစ်ခြောသမျှ - ခရမ်ယူဝိပ္ပန်ကိစ္စ" နဲ့ "ထွန်ခဲခြောသမျှ - စစ်သေနင်အတတ်ပညာ" တို့ဖြစ်ပါတယ်။ ရေးစတော်ရာတဲ့သေနနပညာရင်ကြီးတွေရဲ့ ကျမ်းတွေဟာ စာအုပ်ဆိုင်ငံများ ဝယ်လိုရလေယပ် ဆိုင်ရစ်ရန်ရဲ့ ရှင်ပြောချေ ဗုဒ္ဓဂေါ်ဆိုတဲ့အခါ ဘုရားကတော့ သူ့ရဲ့ ကာတွန်းကောင်းရောတဲ့ အချက်ကတော့ သူ့ရဲ့ ကာတွန်းလက်ရာများကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်။

"ကာတွန်းဟာ ကမ္ဘာ့ရဲ့ဘုံဝိုတ် တာသာကကောတစ်ရုံခြင်းကတော့ အကန့်အသတ်မဲ့ ဖြစ်တယ်" လို့ ဆိုင်က ပြောခဲ့ပါတယ်။ တရုတ်လက်ရေးစာလုံးတွေမှာ ရေးသူရဲ့ စိတ်အနေ အထား၊ ထင်ဟပ်ခံနေသလိုမျိုး ဖြစ်ပါတယ်။ ဆိုင်ရဲ့လက်ရာတွေမှာ အပုံအထပ်ကင်းပြီး ဂျတ်လေတဲ့ ဂုဏ်ရည်ရဲ့ အေးချမ်းသည့်ခြင်းကို သတ္တိတွေ ရောယှက်ပါတင်ခံနေတယ်လို့ ဝေဘီးပြီးသည့်ရှင်တွေ က ဆိုကြပါတယ်။

၁၉၉၀ ခုမှာ ဆိုင်ဟာ ဧကြေဝှားအကြောင်းကို သိရင့်တာကြောင့် ရှမ်ဖေးကို စတင် ရေလာပါတယ်။ ရှမ်ဖေးရဲ့ ဘဘသာစကားဟာ သမ်ချင်းကိုလည်း ရေလာပြန် တယ်။ ရှင်ပြောနေကတော့ မေရေးတာပါ။ ဘေးမှာ ကိုယ့်ဟာကိုယ် ပြန်ပြောနေ တယ်။ ပန်းကအစားကြီးတတယ်။ ပြောင်းလဲတဲ့ကြီး ကောင်ကိုကို တစ်ခန့် (၁၂) နာရီနှစ်ခန့် ရေလာပါတယ်။ ရှမ်ဖေး ဘဘသာ ရှိပေမယ့် ကိုယ့်ကိုယ်ကို ကြားနေ ရတယ်။ ကိုယ်ကိုယ်ကို ပြန်ပြောနေ ရတယ်။ ကိုယ်ကိုယ်ကို ပြန်